

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 21:19
Diariernr: 21/00578
Handläggare: Nils Mårtensson
Siv Stjernborg
Ämnesord: Ekonomi
Avdelning: Ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Ekonomisk analys
Extern medverkan:
Datum: 2021-04-26
Mottagare: Ekonomi/finans
Rubrik: Nytt livslängdsantagande i RIPS
Ersätter:
Bilagor: Bilaga 1: Dödlighetsundersökning 2020, KPA
Bilaga 2: Förslag om nytt livslängdsantagande i RIPS, SKR

Sammanfattning

RIPS-kommittén har sett över livslängdsantagandet i RIPS och tagit fram nya parametrar över livslängden som ska användas i pensionsskultsberäkningarna för kommuner och regioner. Det innebär att sektorn går från att använda Finansinspektionens antagande enligt Tryggandegrunderna från 2007 (DUS06) till att i stället skatta parametrarna utifrån sektorns eget bestånd.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

CIRKULÄR 21:19

Ekonomi:
Ekonomi och styrning
Nils Mårtensson
Siv Stjernborg
EJ

Ekonomi/finans

Nytt livslängdsantagande i RIPS

RIPS-kommittén har sett över livslängdsantagandet i RIPS och tagit fram nya parametrar över livslängden som ska användas i pensionsskultsberäkningarna för kommuner och regioner. Det innebär att sektorn går från att använda Finansinspektionens antagande enligt Tryggandegrunderna från 2007 (DUS06) till att i stället skatta parametrarna utifrån sektorns eget bestånd.

Styrelsen för SKR har den 23 april 2021 beslutat att anta ändringarna i livslängdsantagandet i RIPS, enligt RIPS-kommitténs förslag, samt att rekommendera kommuner och regioner att tillämpa de nya parametrarna vid beräkning av pensionsskuldens storlek.

Dödlighetsmodellen – i RIPS

Enligt de riktlinjer som tillämpats fram till nu finns könsspecifika dödlighetsantaganden enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS:2007:24). Dessa antaganden bygger på en dödlighetsundersökning (DUS06) som gjordes av Svensk Försäkring. En ny DUS-utredning gjordes 2014, som resulterade i liknande parametrar som i DUS06. Även i de reviderade riktlinjerna RIPS 17 respektive RIPS 19 används generationsdödligheten enligt DUS06. DUS bygger på försäkringsbolagens statistik över dödligheten hos försäkrade i svenska livbolag. DUS bygger på antalsdödlighet.

Olika analyser av kommunsektorns pensionsadministratörer, KPA och Skandikon, pekar dock på en högre livslängd, framförallt för män, i den kommunala sektorn, än enligt det livslängdsantagande som hittills använts.

Dessa analyser skiljer sig i två väsentliga avseenden mot de analyser som ligger bakom det antagande som hittills använts:

1. Analysen är baserad på ett kommunalt bestånd istället för ett bestånd av personer med livförsäkring.
2. En annan metod har använts, så kallad ekonomisk dödlighet, till skillnad mot i tidigare antagande där utgångspunkten är antalsdödlighet.

Det har framförts av flera aktuarier att det är lämpligt att om möjligt beräkna den ekonomiska dödligheten för att få en adekvat beräkning av pensionsskulden. Ekonomisk dödlighet innebär att man viktar dödligheten i respektive åldersgrupp med pensionsskulden för de som avlider. Antalsdödlighet avser den oviktade dödligheten. Ekonomisk dödlighet ger en högre precision i skattningen av pensionsskulden då detta mått beaktar skillnaden i dödlighet mellan låg- och höginkomsttagare.

En arbetsgrupp tillsatt av RIPS-kommittén har tillsammans med administratörerna undersökt möjligheten att använda egna livslängdsparametrar framtagna för sektorn specifikt. RIPS-kommittén har kommit överens med administratörerna om att ta fram ett nytt livslängdsantagande som bygger på KPA:s beräkningar och där ekonomisk dödlighet används. Skandikon har verifierat att detta antagande även är tillämpligt för deras bestånd.

I bilaga 2 finns en fördjupad beskrivning av översynen av livslängdsantagandet, tillsammans med en genomgång av hur dödligheten i den svenska befolkningen har utvecklats sedan år 1860 och beräknas utvecklas fram till år 2070.

Nedan finns en kortare beskrivning av KPA:s dödlighetsundersökning 2020, som ligger till grund för det nya livslängdsantagandet. Rapporten finns i bilaga 1.

Dödlighetsundersökning – Underlag till nya dödlighetsparametrar för pensionsskulden i kommunsektorn, KPA 2020

KPA presenterade en dödlighetsundersökning 2016 som visade på högre livslängder för anställda i kommunsektorn, framförallt för män. Analysen byggde dock på ett relativt litet urval och ansågs inte vara tillräckligt för att kunna ligga till grund för en revidering av livslängdsantagandet. En ny undersökning presenterades 2020 av KPA med ett bredare och mer aktuellt underlag. Studien bygger på data över individers beräknade pensionsförmån/pensionsskuld och dödlighet för åren 2015–2017. Studien baseras således på ekonomisk dödlighet. Den intjänande pensionstillgången beror på den tidigare inkomsten. Skattningen visar att höginkomsttagare lever längre.

Undersökningen visar att män som arbetar i kommunsektorn lever längre än enligt det tidigare antagandet, medan kvinnornas dödlighet överensstämmer relativt väl. Undersökningen visar en viss ökning av livslängden främst bland yngre kvinnor. Nedanstående tabeller visar förväntad livslängd för

olika åldrar per kön, enligt de antaganden som gällt hittills respektive de nu beslutade antagandena.

Tabell 1. Återstående förväntad livslängd räknat från max (ålder, 65)

År

Män	Nuvarande (FFFS:2007:24)	Ny	Kvinnor	Nuvarande (FFFS:2007:24)	Ny
35	23,4	25,8	35	24,4	26,2
45	22,6	24,9	45	24,3	25,7
55	21,6	23,9	55	23,9	24,7
65	20,8	22,7	65	23,3	23,5
75	12,1	13,2	75	14,4	14,4
85	5,9	6,0	85	7,2	7,2
95	2,3	2,1	95	2,7	2,7

Källa: KPA Dödlighetsrapport 2020.

Ett livslängdsantagande behöver hållas aktuellt och följas upp. Antagandet är liksom tidigare byggt på generationsdödlighet, vilket gör att det kan fungera relativt väl över tid. Aktuarierna bedömer att då beståndet förändras över tid och antaganden görs angående livslängdsförbättringar kan det vara lämpligt att se över dödligheten var 3:e till vart 5:e år, för att se om parametrarna fortfarande är korrekta eller om de eventuellt kan behöva ändras.

Effekter av nya dödlighetsantaganden

När de nya dödlighetsparametrarna tillämpas i pensionsskultsberäkningarna kommer den beräknade pensionsskulden att öka i kommuner och regioner. I genomsnitt bedöms ökningen ligga på cirka 4 procent i kommuner och cirka 5 procent i regioner.

Tabell 2. Uppskattad genomsnittlig ökning av pensionsskuld på grund av ändrat livslängdsantagande

Procent

	Kommun	Region
Pensionsskuld	3,8	5,2
<i>därav</i> intjänat före 1998	3,3	3,7
<i>därav</i> intjänat fr.o.m. 1998	5,5	6,8

Skuldökningen blir lägre för ansvarsförbindelsen, då skulden intjänad före 1998, domineras av kvinnor och består av anställda i alla inkomstskikt. Medan skuldökningen blir större för avsättningen, som är intjänad från och med 1998, vilken endast innehåller förmåner för inkomster över taket i det allmänna pensionssystemet, det vill säga förmåner för högavlönade. Även åldern påverkar då avsättningen har lägre genomsnittsålder och det är större ökning av livslängden i yngre åldrar.

Sammantaget blir det en betydande engångsökning av pensionskulden i sektorn i år, cirka 22 miljarder kronor, när det nya livslängdsantagandet tillämpas i beräkningarna.

Det blir även en viss ökning framöver av kostnaden för pensionsintjänandet, då den högre livslängden gör att åtagandet ökar. Uppskattningsvis kan det röra sig om cirka 7–8 procent ökning på avsättningen för förmånsbestämd pension.

Med nuvarande redovisningsmodell, den så kallade blandmodellen, är det enbart den del som redovisas som avsättning som påverkar resultatet, det vill säga cirka hälften av skuldökningen. Den resultatpåverkade skuldökningen berör främst regionerna.

Redovisning och balanskrav

Förändrade livslängdsantaganden vid beräkning av pensionskulden utgör en ändring av de uppskattningar och bedömningar som ligger till grund för redovisningen. Om livslängdsantaganden ökar medför detta att pensionsåtagandet/skulden också ökar.

För den del av förpliktelsen som finns i balansräkningen som avsättning uppstår en ökad avsättning vilket i sin tur ger motsvarande ökning av personalkostnaderna. Om ändringen av uppskattning och bedömningar får väsentliga effekter på resultatet för året kan posten redovisas som jämförelsestörande.

För den del av förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse innebär förändringen av livslängdsantagandet att storleken på ansvarsförbindelsen ökar vilket i sin tur medför att kostnaderna för pensionsutbetalningar i framtiden blir högre varje enskilt år.

Ett höjt livslängdsantagande medför för både den del av pensionsåtagandet som redovisas som avsättning och som ansvarsförbindelse att utbetalningarna under kommande år kommer att öka.

Ändrade beräkningsgrunder kan medföra att årets resultat blir negativt. Det finns dock ingen möjlighet att göra en justering för dessa effekter i balanskravsutredningen. Detta medför att förändringen även kan medföra att det uppstår ett negativt balanskravsresultat för aktuellt år.

En PM, ”God ekonomisk hushållning, balanskrav och resultatpåverkan” med mer information om hur man ska se på frågan finns på SKR:s webbplats:

[Regler och principer för god ekonomisk hushållning och RUR](#)

Övriga parametrar i RIPS

RIPS-kommittén återkommer senast i juni angående övriga parametrar i RIPS19 (version 2021).

Beslut har fattats angående den förändrade livslängden. Förändringen träder i kraft 2021. Administratörerna är informerade och kan göra beräkningar med de nya dödlighetsparametrarna.

RIPS-kommittén återkommer med besked om övriga parametrar i RIPS senast i juni.

Frågor om det nya livslängdsantagandet ställs till Siv Stjernborg tfn 08-452 77 51 eller Nils Mårtensson tfn 08-452 78 86, och om redovisning till Hans Stark tfn 08-452 77 50, avdelningen för ekonomi och styrning.

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skr.se

SVERIGES KOMMUNER OCH REGIONER

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Siv Stjernborg

Bilagor:

Bilaga 1: Dödlighetsundersökning 2020, KPA

Bilaga 2: Förslag om nytt livslängdsantagande i RIPS, SKR